

تورک و آذربایجان خلق ادبیاتیندا

اوشاق و اوشاق فولکلوری

یازان و توپلایان: علی. ب. تورک

بیر خلقین بیر آرایا گتیردیکلری مادی و معنوی کولتورلرینی موعین مئتودلارلا و یغجام بیر شکیلده پوتلی حالدده اولدوقی آغیز ادبیاتلاری آدلانان بوتون یارادجیقلارینا فولکلور دئییلیر. ساده دیلله دئمک اولارکی فولکلور خلق بیلگیسی و ائل بیلگیسی و یارادجیلیقیدیر.

تورک خلق آغیزادبیاتی یا تورک فولکلوری دونیانین ان زنگین و چئشیتلی و گئنیش ساحلی فولکلوروندا سایلیر و زنگینلیگی اوقدر دیر کی بیر توکنمز خزینه یه بنزری واردیر. تورک فولکلوری خزینه سی و گئنیشلیقینی بوجور ایزاه ائیلیمک اولار کی بو خزینه نی پوتلاماق اوچون بوتون تورک اولوسی بیر آریاتوپلانمالی تا بو بویوک کولتوربیر آرایا گلسمین. بو خالقین تاریخ بویی امگیله و یارادجیقلاریلله الدهه ائدلیب، آغیزلاردان آغیزلار و سینه دن سینه یه و نسیلردن نسیلره بوتون گئچمیشدکی آیدین و اولو آنا- بابالارمیزین فیکیرلرینی اورتایا قویان بو اینجه صنعت یادیگارلاری بیزه گلیب چاتیب. بو آرادا بیزلره ده بیر بویوک سورونلوق بیراخییدیلار کی بو اینجه صنعت خزینه سین قوروماق و گلجک نسیلره تاپشیرماق بیزلره بیر قورئو و بیر بویون حقی اولاراک گرکیر کی الیمیزدن گلن قدر اونی قوریوب و گلجک نسیلره تاپشیراق.

خالق ادبیاتی و فولکلوری بیر بویوک و کولکی آغاج بنزمکدیر؛ خالقین یارادجیقله بسلیب، بویویوب و بوداقلانیب اوز یاپراقلاریلله و گولی چیچکلی بیر گوزل و گورکملی خالق هنرینین دوغال اینجه صنعتی کیمی اورتایا چیخیبیدیر.

بو آغاج کولکی و یوغون بیر گووده اوستونده مینلرجه بوداقلی بسلمکدیر، هر بوداقل اوزی یوزلرجه دالا و هر دالیندا یوزلرجه یاپراقی بولونماقدادیر. بو آغاجین یوغون بوداقلاریندان بیریسیده اوشاق و اوشاق فولکلورودور کی دئمک اولار تورک فولکلورونون بیر - ایکی دالین چیخیدیکدان سورا بوتون دالارینی و قوللارینی گورمک ممکوندور.

عالیملر طرفیندن فولکلور دالاری یازیلی ادبیات کیمی اوچ ادبی قولاً آیریلماقدادیر: لیریک؛ ائپیک؛ دراماتیک آدلاریلله تانیلیر.

لیریک و ائپیک قولاری دراماتیک قولاردان و نوعوندان چوخ گورنمکددير .لیریک نوعوندا :ماهنیلار ،نغمه لر ،سایالار،اوخشامالار،یانیلتماجالار،تاپماجالار ؛لایلالار؛عزیزلملر یئر آلماقدادير.ائپیک نوعوندا:میتلر،ناغیلار؛ داستانلار ،افسانه لر ،داستانلار،آتاسوزلری،دئیملر،

لطیفه لر ،و مثللر یئر آلیبديرلار.دراماتیک نوعوندا دا شبئهلر،کوکلالار،تیاترو،نمایش،و اویونلار،ایلنجلر،عنعه لر و رسیملرو دبلردن آدایارماق اولار.

اوشاق فولکلورودا عین باشقا فولکلور دالاری کیمی بو اوچ قیسم بولمک اولارکی بونلارین اوزوده ایکی قولا و یارادلیش قایناقینا بولونمکددير.یعنی بیر نجی قیسم بویوکلرین طرفیندن اوشاقلارا گوره یارادیلان فولکلور و ایکنجی قیسم کی اوشاقلارین اوزیشلارینا گوره یارانیدير.

بویوکلرین یارادیلان اوشاقلار گوره یارادیقلاری فولکلور دالاریندان لایلالارلدان و اوخشامالاردان و یا نازلاملاردان آدایارماق اولار کی بویوکلرین اوشاقلارا گوره اوز دویغولارنی و اولار بسلدیکلری اونمی و سئوگیلرینین بیر گوسترگسی سالییر.

اوشاقلارین اوزلرینه گوره یارادیقلاری فولکلور دالاریندانا اوشاق اویونلاری، سایلار و ایلنجلر و سوزلی و حرکتلی بیر چوخ و چشیدلی اوشاقلیق یاشلارینا گوره یارادجلیقلاریندان اورتایا چیخیدير.اگرچه بونودا خاطرلتماق گرکلیدیر کی اوشاق فولکلورونون یارانماسیندا هم بویوکلرین و همده اوشاقلارین رولی واردیریعنی اوشاق فولکلوری تکجه اوشاقلارا آیت اولمایدیر بلکه بویوکلرین اوشاقلارا گوره گونولرینده بسلدیکلری دویغولارینی و تربیه لرینده ایشلنن ماتریالاردیلار.بو آرادا چالیشمایز بوجور اولاجاقدیر کی بو ایکی بولومی بیر بیریندن آیریب هر نوعی آیری -آیری آراشدیرماقا چالیشاق.

بویوکلرین اوشاقلارا گوره یارادیقلاری بیر چوخ فولکلور بولومی واردیر کی اونلاری بیر-به-بیر آشاغیدا آد وئرلیر:

۱. ساناملار و کیچیک اوشاقلارا اوخونان شعیرلرو اویونلار

۲. اوشاق دیلی

۳. سیناملارو اوشاقا گوره اینانجلار

۴. عنعه و دبلر

اوشاقلاردا اوز یارادیجیقلارینه بیر آز بویا باشاچاتدیقلاریندا بیر چوخ فولکلور ساحه لری واردیر کی اونلاری بوجور سیرالماق

اولار:

۱. ساتاشمالاروجینتلمرو دولاملار

۲. یانیلماجالار

۳. قوشماجالارو سایالار

۴. اوشاق اویونلارو اینجلر

بویوکلرین اوشاقلارا گوره یارادیقلاری فولکلور

۱. کیچیک اوشاقلارا اوخونان شعرلر و اینماقلار

بو ساحه اوشاقین دوغولدوقی گوندن بری باشلیاراق اوشاقین بویودوگونه قدر سورمکدیر و یاش بیچیمینه گوره آیری بولومله آیریلیر. یعنی اوشاقین دوغولدوقی گوندن لایلارلا باشلیان شعرلر بویودو کجه نازلاملارا و اوخشاملارا بدل اولماقدیر. بو آرادا آنالارین و بویوکلرین اوشاقلارلادا بیر چوخ اویوندا اوخونان شعرلر واردیر کی بوساحده یئر توماقدیر. بو شعرلری بئشیک نغمه لریده آدلاندیریلر.

لایلار:

آنالارین اوشاقلار اوچون یارادیقلاری ان دو یغوسال و ایچریکلی حیسلرینی گورسدن اوشاقلارین یاتیردیقلاری زمان سویلنن و اوخونان شعرلر دیلر کی فورم بیچیمینده بایاتی کیمیدیر، تکجه مضمون یونوندن بیر-بیرلریله فرقلری واردیر. مثلا بایاتیلارین بیر چوخونون باشلانیش قیسملاری "عزیزیم؛ من عاشیق" و یا "عاشیقیم سوزلریله باشلانیرسا لایلار" لایلای" و یا " لای لای دئدیم" سوزلریله باشلاماقدیر. بو آرادا بیر چوخ سوزده میصراعلارین سونوندا تکرار اولنور .

❖ لای لای بالام لایلای

کورپم لای لای آ لایلار

بالام لایلا آ لایلا

گولوم لایلا آ لایلا

لای لای منه قالان لایلای

شیرین دیللی بالام لایلای

لايلالارين اوخونوشلاري شكيلده چوخ حزين بير حالده اولاراك بير يوخي گتيرن هاوايلا دولدور كي آنالار اوشاقلاري قيچلاري اوسته وبا بيشيكلرده اويوتدوقلاري اوشاقلارينا گوره سسلنديريلر.

لايلارين سايسي باياتيلارتيكين دئمک اولار سايسيزدير وبوگون يفجام بير شكيلده بيراريا گتيريمک چوخ چتين بير ايش سايلير.آرا- سيرا بير چوخ آذربايجان فولکلورچي طرفيندن توپلانان لاي لايلار وارديراما گئنه بير چوخ لاي لاي يازيماميش شكيلده ديللرده دير.آشاغيدا گتيريلن لاي لايلاربو ساحنين اورنكلريندندير:

❖ لاي لاي بشييم لايلاي

ائويم ،ائشييم لايلاي

سن گئت شيرين يوخويا (سن يات ،يوخون آل گينن)

چکيم کئشييين لايلاي

لاي لاي جانيم قورباني

❖ لاي لاي دئيم بويونجا

ائل لاي لايين قورباني

باش ياسديقا قويونجا

سن گئت شيرين يوخويا

پارداخلان قيزيل گولوم

اولوم جانين قورباني

اييله يليم دويونجا

❖ لاي لاي دئيم ياتاسان

لاي لاي دئيم جان دئيم

قيزيل گوله باتاسان

يوخودان اويان دئيم

قيزيل گول کولگسينده

سن يئري بير من باخيم

شيرين يوخو تاپاسان

اولوم بويون قورباني

❖ بالام لايلاي، آ لايلاي

لاي لاي دئيم ائلردن

کورپم لايلاي، آ لايلاي

عطير دولو گوللردن

لايلاسي درين بالا

الله اوزي ساخلاسين

يوخوسو شيرين بالا

گلن آيلار - ابللردن

تانريدان عهديم بودور

گوروم تویون بالا

❖ بیزیم یئرلر قالین مئشه لای لایین بیر قوش ایدی

تاختیندا اوتور همیشه دیوارا قونمیش ایدی

آرانیندا گول بستیم ال اوزادیم توتماقا

یایلاقیندا بنووشه ملکلر توتמוש ایدی

گولوم لایلا، آ لایلا!

بالام لایلا آ لایلا! آ لای لای گولوم لای لای

❖ لای لای ائدیم یاتینجا گولوم بولبولوم لای لای

گوزله رم آی باتینجا بویو سنین کولگنده

گوزومه شیش باتیرام منده بیر گولوم لای لای

سن حاصللا یئتینجا

❖ لای لای ائدیم یاتاسان لای لای آ گولوم لای لای

قونچه گوله باتاسان آیم اولدوزوم لای لای

قونچه گولو دالدان اولسون سن حاصلله چاتین جا

کناریندا یاتاسان هر دردی دوزوم لای لای

❖ لای لای چالام اوجادان

سسیم گلیر باجادان

آلاه سنی ساخلا سین (سنی مولام ساخلا سین)

چیچک دن قیزیلجادان

❖ لای لای چالام آدیوا

علی یئتسین دادیوا بالام گئدر یاتماغا

علی دادا چاتاندا بویویوب بوی آتماغا

صبح یوخوسی شیریندی	منیده سالاسان یادا
قییمارام اویاتماغا	❖ لای لایین سسی گلیر
	یاتار یوخوسو گلیر
لای لای بالام گولوم سن	اوزاق اوزاق یئرلردن
گولوم سن بولبولوم سن	بالامین دایی سی گلیر
باغچانین گوزل گولو	❖ آلچالار آی آلچالار
سوسنیم سونبولوم سن	آلچالار کامانچالار
	لای لایووی من چالام
لای لای داغدان گلن وار	اوزگلر یامان چالار
داغدان چوله ائتن وار	❖ لای لای دئدی اوجادان
عمین- آتان - قارداشین	اونوم چیخدی باجادان
بیرده قین آنام وار	سنی تانری ساخلا سین
	چیچک دن قیزیلجادان
	❖ لای لای دئدیم یاتینجا
	گوزلریمه آی باتینجا
(جانیم دوداغا یئتدی)	جانیم زینهارا گلدی
	سن حاصللا چاتینجا
لای لای آقام بالاسی	❖ لای لای دئدیم یاتاسان
گوزمون آغی- قاراسی	قیزیل گوله باتاسان
بیر گولمه گین آپاریر	قیزیل باغین اولسون
هر نه اورک یاراسی	کولگسینده یاتاسان
	❖ لای لای دئدیم یاتاسان

قیزیل گوله باتاسان لای لای دئدیم یات دئدیم

گول یاسدیقین ایچینده یاسدیفقا باش آت دئدیم

شیرین یوخو تاپاسان دائیم چکیم نازینی

❖ یاسدیقیندا گول بیتسین بویا باشا چات دئدیم

دوشگینده بنوشه

لای لای دئدیم گونده من لای لای مارالایم لای لای

گولگده سن، گونده من گلمیر قراریم لای لای

ایلدی بیر قوربان اولار بویو بیر قوچ ایگیت اول

سنه قوربان گونده من سنه یار آلیم لای لای

❖ لای لای امه بییم بالا

دوزوم چوریم بالا لای لای به یم لای لای

گوزلیبیرم بوییه سن گوزل گویچه گیم لای لای

گوروم کومیین بالا غربت اولکه یاد ائله

❖ لای لای دئدیم، جان دئدیم آرخام کومگیم لای لای

یوخودان اویان دئدیم لای لای بالام آ لای لای

سن یوخودان دورونجا شالین سالام آ لای لای

جانیمی قوربان دئدیم سنی ایسته میه نلر

❖ لای لای دئدیم یاتاسان یاندرسین نالام لای لای

شیرین یوخو تاپاسان

شیرین یوخو ایچینده بالامی تانیرام من

منی یادا سالاسان هر سوزون آنیرام من

❖ بالامین یوخوسو گلیر یوخو دا آه چکنده

اود توتوب يانيرام من	لاى لاینين سسى گلير
	اوزاق – اوزاق يولاردان
داغلار گول چيچک اولسون	بالامين دايبسى گلير
يارپاغى ايپک اولسون	❖ لایلای بالام آلاھ یار
بیر بالگورسه دین کی	چوللر باغ اولدی قار
بالامدان گویچک اولسون	منیم بالام یاتیدیر
	ساخلا سین پروردیگار
لاى لای یولداشیم لای لای	❖ لای لای دئدیم آدیوا
دادلی دویماشیم لای لای	آلاھ یئتسین دادیوا
دده م قارداشیم یوخدی	بویوک اولاسان بیر گون سن
بالام قارداشیم لای لای	منیده سال سن یادیوا
	❖ لای لای قیزیم یوخلایب
نرگیسلر اوزوم لای لای	او قدر کی آغلایب
یات آنا قیزیم لای لای	بش چاغدان سورا گور
سن بویو من قوجالیم	آلاھ اونى سخلایب
تویوندا سوزوم لای لای	❖ لای لای دئدیم یاتینجا
	گوزومه آی باتینجا
تاری تاری حق تاری	سایارام اولدوزلاری (سانارام)
گل باجادان باخ باری	سن حاصیلا چاتینجا
کیم بالامی سوومه سه	❖ لای لای بالام یاتیدیر
اونون ائوین ییخ باری	گول یاسدیقا باتیدیر
	آلاھ اونو سخلا سین

داغلارین لای لایسنا	بیر قیز بیزه وئریدیر
گوزلرین قاراسینا	❖ لای لای چالام همیشه
آنالار قوربان اولسون	کروان کئچر ائیشه
اوز کورپه بالاسینا	یاسدیقیندا گول بیتسین
	دوشگینده بنوشه
لای لای منیم دیلگیم	❖ لای لای دئدیم آدینا
ایکی گوزده بیه گیم	حق یئتیشسین دادینا
یئدی باجی قارداشی	هر یئرده لای لای ائشیدسم
گل اول منیم کومگیم	بالام دوشسون یادیم
	❖ داغلارا سیرین دوشر
لای لای دئدیم آغلما	کولگسی سرین دوشر
اوره گیمی داغلما	هاردا لای لای ائشیدسم
بوویو بوی آت کیشی اول	یادیم پیریم دوشر
منه اومید باغلما	❖ قیزیل گولوم باتام لای لای
	عطرینه باتام لای لای
جانیم گول برگیم لای لای	بالام عرصیه گلسین
باغیریم اوره گیم لای لای	تویون اوتوم لای لای
گوزلریمین ایشیقی	❖ لای لای قوزوم آغلما
یاغلی چورگیم لای لای	اورگیمی داغلما
	یات یوخون شیرین اولسون
بیر گول اکدیم بوینجا	یوخوما داش باغلما
عطیر آلمادیم دوینجا	❖ لای لای؛ آ گلین بالا

يوخوسو درين بالا	عومروم - گونوم اوزانسین
تانریله عهدیم بودور	بو بالامین تویونجا
تویونو گوروم بالا	
❖ لای لای دئدیم، یات دئدیم	سنه نولوبدور بالام
یاسدیقا باش آت دئدیم	رنگین سولوبدور بالام
بالا چکیم نازیوی	اویان شیرین یوخودان
بویا باشا چات دئدیم	ممه ن دولوب دور بالام
❖ آران دولی میلچک اولی	
داغلار دولی چیچک اولی	لای لاسی بیر دن - بیردن
یاتیب دورار گویچک اولی	بئشگیگه اینی دوردن
لای لای بالام آ لای لای	لای لای دئی بالام یاتسین
❖ آی بئله تک - تک دوغار	یوخوسو قیزیل گولدن
گون بئله تک - تک دوغار	
سنین کیمی اوغلانی	لای لای دئدیم بویونجا
آنالار تک - تک دوغار	باش یاسدیقا قویونجا
❖ یوخویا گئت یورولدوم	سن یات گول یاسدیقیندا
بئشگیگه سلطانی	منده باخیم دویونجا
خیرداجاسان، مزه سن	
❖ لای لای بالام جان بالام	لای لای دئدیم بیله سن
من سنه قوربان بالام	دوشمه یه سن دیله سن
آغلایان کونلومو	بویا- بوخونا چاتیب
گل ائیلمه قان بالام	اوینا یاسان گوله سن

❖ بالام عومرون چوخ اولسون

گونلون - گوزون توخ اولسون بالام اوینور یاتمایین

سنه لای لای چاغیرام سوزونه سوز قاتمایین

دوشمانلارین یوخ اولسون لای لای دئیین بالاما

یاتارسا اویاتمایین

❖ ائوینده ائشیگینده

یات قوزوم بئشیگینده داغلاردا لالام سنسن

بیر من بیر دان اولدوزو آلینماز قلام سنسن

دورמושوق کشیگینده کیمیم یوخ کیمسم یوخ

بیر شیرین بالام سنسن

نازلاملار

اوشاقلار بیر آز بویا - باشا چاتیب قیخلی لیقدان چیخدیقلاری دونمده اوشاقی دیندیرمک و عزیزلمک اوچون دئیین سوزلردیلر کی اوشاق بو یودوکجه بو نازلاملار؛ اوشامالارا و بسلمه لر چورلیر. نازلاملارین فورملاری بعضایکی و یا دورد میصراعلی و بعضا اوچ و یا بئش میصراعلی شعیرلردون دوزلیرلر.

ا ی کی میصراعلی نازلاملارین شکیلری سوال و جواب اولار.

❖ بالاما قوربان اینکلر بالام نه وخت ایمکلر؟ (چوخ یئرلرده نه وخت یئرینه هاچان دئیلر)

❖ بالاما قوربان ایلانلار بالام نه وخت دیل انلار؟

❖ بالاما قوربان دایلاخلار بالام نه وخت اویناخلار؟

❖ بالاما قوربان سئرچه لر بالام نه وخت دیرچلر؟

❖ بالاما قوربان بیزوولار بالام نه وخت دوز اوینار؟

❖ بالاما قوربان بیزوولار بالام نه وخت دوز اوینار؟

❖ بالاما قوربان دایجالار بالام نه وخت ال چالار؟

- ❖ بالاما قوربان خالاسی بالام قیزیل پاراسی.
- ❖ بالاما قوربان کندیلر بالامی نه اوورتدیلر
- ❖ بالاما قوربان مئیولر بالام نه واخت ائولنر؟
- ❖ بالاما قوربان بیزوولار بالام هاچان قیز اولار؟
- ❖ چاخام چالغام یاغ اولسون اوغلوم یئسین ساغ اولسون

ایکی میصراعلی شعرلردن باشقادا نئچه بیتلی نازلاملارواردیلار کی اوناردا بنزریقی بایاتی کیمیدیر و لایلایلاردا چوخ بنزریکلری واردیر.

- ❖ داغدا داریلار ایگیت قالاسین ایستر
- سونبولو ساریلار داغین لالاسین ایستر
- بو بالاما قوربان من بالامی ایسته رم
- قوجا قاریلار بالام بالامی ایستر
- ❖ آلاله سن بونون تایینی وئر
- اوخونو گیزلت یایینی وئر بویا بوخونا دول گز
- اولانلاراینکین ساخلا بوینوما دولاقول گز
- اولمایانلارین پایینی وئر جوانلارسیره منیده
- ❖ آلاله بوندان قالمیشلاردا وئر
- مامایولو دویموشلره ده وئر
- بیزه وئردیین شوکر اولسون
- دیبک دیبی دویموشلرده وئر
- ❖ داری داریلار یارپاگی (جور جورلر یارپاگی)
- آستانالار تورپاگی
- هرکیم بونی ایستمیر

گوزونه بیبر یارپاغی

❖ آتیم توتوم بالامی شان باغلیان آری لار

شکره قاتیم بالامی قونار گوله ساری لار

باباسی ائوه گلنده بالاما قوربان اولسون

قاباغا توتوم بالامی یاشی توتوموش قاری لار

❖ دادلی قیزام گلین آلین

کینیمه کندلر سالین داغ باشیندا قلام وار

بیردانا قیزام گلین آلین اور گیمده یارام وار

کینیمه یوز کند سالین خلقین دوولتی مالی

❖ داری داریلار خرمنی منیم ده بیبر بالام وار

سونبولو ساری خرمنی

بالامی قاچیر دیلار یایلیغی کیرلی بالام

دایسی وئره ر جرمنی اورگی فیکیرلی بالام

❖ آلاسه بوندان بئش اولیدی تالی توشلارین ایچینده

ائولر، ائشیک لر ده اولیدی منیم شکیل لی بالام

عالمده بئش - بئش اولاندا

بیزده اون بئش اولیدی یول اوسته بولاق اولام

❖ قالالار، آی قالالار آخارام - بولاق اولام

لاچین اوردا بالالار سن منیم اوز بالامسان

لاچین بالاسین وئرمز اوزوم گوز - قولاق اولام

بلکه زورلا آلالار

❖ قاپیمیزدا وار چینار بالام بی رسویون گوروم

سروتک بویون گوروم	یاپراقی دینار دینار
تانریدان آرزیم بودور	منیم بالام کورپدی
بالامین تویون گوروم	ساخلاسین پروردیگار
	❖ قوخوسو گولدن گلر
من عاشیق قوزو قوربان	گولدن، بولبولدن گلر
قوچ قوربان قوزو قوربان	بالامین گول بئشیکده
هر سحر بویون گورسه م	یوخوسو بیردن گلر
کسه رم قوزو قوربان	❖ عزیزیم آسما منی
	های - کویه باسما منی
بالاما قوزو قوربان	قویما تیغیل آغلایا
قوچ قوربان قوزو قوربان	آغیزینا باس مه مه نی
قوربان قبول اولماسا	❖ خیرداجاسان، مزه سن
قوی آنان اوزی قوربان	سن هر گولدن تزه سن
	اوگونه قوربان اولوم
اوغول سن یاراغیمسان	دیپیر - دیپیر گزه سن
گوزگوم سن داراغیمسان	❖ بال اولار بال اولار
هر گون لازم اولماسان	یئل اسر فغان اولار
دار گونومده داراغیمسان	بالا گزن یئرلرده
	آنالار قوربان اولار
باغچالار باغا دونسون	❖ اوبالار اوبانیز اولسون
باغیم یاییلاغا دونسون	بیر بئله بالانیز اولسون
بیرجه کلمه سوز دانیش	هامیدا بئش - بئش اولسون

گوى بيزده اون بئش اولسون	اورگيم باغا دونسون
❖ اوبالار كوچون يوردوموزدان	
بالام دوشسون آردينيزدان	آنان تئل دوزر سنه
قوزونوزا هئش دئسين	باجين گول دوزر سنه
تويوغونوزا كيش دئسين	تانريدان عهديم بودور
❖ باشينا من دولانيم	نظر ديمه سين سنه
من دونوم، من دولانيم	
سنى آلايه ساخلاسين	آتينان توتدوم سنى
ساينده من دولانيم	عجب آوتودوم سنى
❖ بالام سان بيرداناامسان	جان قويدوم جفا چكديم
صدفده، دورداناامسان	شوكور سنى بويوتدوم
من اولسم سنه قوربان	
سن اولمه بير داناامسان	اوخشاسين ديليم سنى
❖ دريا اولام، بولانام	بويوتسون ائليم سنى
سوجااولام، سولانام	ميداندا آت اويناداندا
ساغ گوزوم سنه قوربان	بير ايگيت بيليم سنى
سول گوزمله ن دولانام	
❖ قرفيلم، قالخارام	من دئيرم آي اولماز
آچيلماقا قالخارام	ياز اولماسا ياي اولماز
گنجه جينقيرين چيخسا	چوخ انالار قيز دوغوب
بئرندن ديك قالخارام	بيزيم قيزا تاي قيز اولماز
❖ دريا دولي ليلينه ن	

بالام اوینار گولونه ن داغداکی آتلار

عالمه جان باغیشلار آتلار گوی اوتلار

من ساخلار دیلینه ن تنبل آروادلار

❖ گلین چیخاق داملارا بوبالام قوربان

یالواراق آداملارا

چادیر قوراق، سو لویاق چاییر دیر؛دینیزدیر

دده ن گلن یولارا قولدور، کنیزدیر

بالام هر نه دیر

❖ توستو سوزداملار منه عزیز دیر

ساری باداملار

گویچک آروادلار

بو بالاما قوربان

اوشاقین الرینده ن توتوب یثردنده بو نازلانی سویلر:

❖ تاتان بالام؛تاتان

تاتلی بالام؛تاتان

❖ پایلی فریک

چیخما دیوارا

چالقالان وورار

قالام آوارا

ساغ آیقین سوناقوتور (بو ایکی بیتی اوزالدا- اوزالدا اوخورلار)

سول آیقین سوناقوتور

اوشاقین الرینی توتوب چپیک چالدير اراقاوخورلار:

❖ چپان - چپان اللری

ایپک یاپان اللری ویا ایپک یالان اللری

اوشاقین ساچلارین تومارلایاراق بو شعری اوخورلار:

❖ بو کیمدی کیمدی کیمدی

تئلری بو کوم بو کومدی

آتاسی دئیر مولکومدی

آناسی دئیر ایلکیمدی

بیرسی اوشاقین بو یوتمه لرین چتینلیکلریندن آنایا سوزاچاندا، اوشاقین آناسی جواپیندا دئیر:

❖ بالا دادی، بال دادی

بالا آدام آلدی

شیرینی، شیرین اولار

آجیسیدا، بال دادی

قاین آنالار، نوه لرینی قوجاقلارینا آلاراق گلینه آجیقلان دیرماق اوچون بو نازلانمانی اوخورلار:

❖ سارمساغیم، سوغانیم

یاد قیزیندان اولانیم

بابانا جانیم قوربان

ننه ن اولسون قوربانیم

یادا بونی دئیلر:

❖ یاریسی بالام بالاسی

یاریسی ایلان بالاسی

بونازلانما تکجه قیز اوشا قی اوچون اوخونار، اوشاقی ال اوسته توتوب بونازمانی اوخورلار:

❖ گوز گوده دویمه

توزونی سیلمه

خونچادا تیرمه (بیرجوت چکمه)

گلر قیزیم اوچون!

ماهمانات باغی

یاشیل یاپراغی

قیزیل بئل باغی

گلر قیزیم اوچون!

نوبار یاناغی

گزر اویناغی

بیر جوت قول باغی

گلر قیزیم اوچون!

هر یانی گوزوک

ایلقاردا دوزوک

بیرلیان اوزوک

گلر قیزیم اوچون!

دورار نامازدان

الینده قوران

بیردنه یورقان

گلر قیزیم اوچون!

آلتیندان خونچا

چالار کامانچا

اون دانا خونچا

گلر قیزیم اوچون!

آغ مایا اللر

بئلبنده کمر

قیزیل دویمه لر

گلر قیزیم اوچون!

داغلاردا جئیران

بو قیزا قوربان

اون خارا تومان

گلر قیزیم اوچون!

الینده وار دف

اوستونده صدف

بیر زرلی اورپک

گلر قیزیم اوچون!

گویده گئدن قاز

دیمدگی الماس

بیر دانا ناز - ناز

گلر قیزیم اوچون!

هیواسی؛ ناری

الینده باری

اون ساپ میرواری

گلر قیزیم اوچون!

❖ مامانی آی مامانی

(۱) مامانی آی مامانی	(۲) مامانی مامانی
بالام کیمی گول هانی	تار ساخلا سین بالامی
گول هانی بولبول هانی	آنانی هم آتانی
بالام گول تک آچاق	مامانی مامانی
یوردا عطیر ساچاق	بالامی یاخشی تانی
اوخویاچاق یازاق	بالام گئجه لر یاتار
آباسینین الیندن	سحر تئزدن اویانی
آتاسینین دیلیندن	او منه یولداش اولار
شیرین سوزلر یازاق	کونلومه سیرداش اولار
آدلیم شاعیر اولاجاق	

(۳) مامانی مامانی	(۴) او هی بئهی مامانی
هوقوشلار یئدی سامانی	ائشکلر یئدی سامانی
هانی بوقیزین تومانی	هانی بو قیزین تومانی
تومانی آغاج باشیندا	اودوبا آغاج باشیندا
دایسی گلین توشوندا	وای! قارا پیشیک آپاردی
دایسی تا پار گتیره ر	تومانی دوشوک آپاردی
جیبینه تپر گتیره ر	

اوشاق اویون شعیرلری و اوخونان سانمالار

بو شعیرلر اوشاقلارا چون چوخ کیچیک یاشلاریندا عین حالدا بیر ایلنجلی و اویونا بنزر ایشلرله اوخونان سوزلردیلر کی بویوکلر اوشاقلارا اوخویالار. بو اویونماقلادا هم اوشاقلارا ساده اویونلار اوردیلدگیله بیرلیکده اونلارا سوزلی و ساده سوزجوکلرله دوزلن شعیرلرده اورگتمک آماجیله اونلارین دیل آچمالارینی گئیشلندیریب بیر ایلنجلی اورتام یارادماق و اوشاقلاری تومارلایب نازلاندیریلار.

❖ لو لو لو حوضه

اوشاغين اليني اللرينه آليب، آووجوندا بارماق ايله بير دايره چكيب، قيديقلاندير اراق او شعيري اخورلار:

لولو، لو، حووضه دوورت بير ياني سبزه (بو بيتيدن سورا جوري بارماغي توتاراق دئيلر:
بیر قوش گلدی سو ایچمگه (وجوری بارماگی بوکرلر)
بو توتدو (اوبیری بارماگی توتوب بوکرلر)
بو یئدی (سونراکی بارماگی توتوب بوکرلر)
بونادا هیچ زاد قالمادی (باش بارماگی توتوب باشینا دوورک دئیلر)
کوله قالاسان بویومه یسن، کوله قالاسان بویومه یسن،...
باشقا بیر واریانتدا بویله اوخونار:

لولو، لو، حووضه دوورت بير ياني سبزه
بو دئدی گلین گئدک اوغورلوغا (کیچیک بارماگی گورسدرلر)
بو دئدی نردیيان هانی (ایکینجی بارماگی گورسدرلر)
بو دئدی من نردیيان (اوزون بارماگی گورسدرلر)
بو دئدی آلايه وار، پیغمبر وار، گناهدی (اوبیر بارماگی گورسدرلر)
بونادا هیچ زاد قالمادی (باش بارماگی گورسدرلر)
بیر باشقا واریانتدا :

لولو، لو، حووضه دوورت بير ياني سبزه
بورایا بیر قوش قوندی
بو توتدی قول باغلادی
بو کس دی بئل باغلادی
بو پیشیریب یاغلادی
بو یئدی دایاقلادی
بو گلدی گوردی یوخدی
دستمال آلیب آغلادی
دئدی منیم کی هانی؟
قاپ قارا پیشیک آپاردی
تومانی دوشوک آپاردی!
❖ ال - ال ایه نک

اوشاقین اووجلارین یثره قویوب بارماقلارین آچیق توتاراق بو شعیری اوخویوب سونوندا بارماقلاری بیر - به - بیر بوکرلر:

(۱) ال - ال ایه نک (۲) الیم - الیم ایه نک
ال دن چیخدی کپه نک ال دن چیخدی کپه نک
ساغ - سول کپنه گین یاریسی
سالابونی بیتلی به بن قاریسی (که ل اوغلانین قاریسی)

چک بونی!

❖ ال -اله دویمه دله

اوشاق آیاق توتوب یئرین زمان اللریندن توتوب بو اوخوماقی اوخورلار

(۱) ال -اله کتان کله // ییز گئدیریک بابام گئيله // بابام منه باشماق آلیب // ایچی دولی کیشمیش آلیب // بیر تای سنین // بیر

تای منیم // دونبالان میس

(۲) ال -اله دویمه دله // بابام گئدیب باشماق آلا // بیر تای سنین // بیر تای منیم // حاجیه باجی میس

❖ بارماقلار

اوشاغین بارماقلارین توتاراک بو شعری اوخورلار:

باش بارماق	باشلا باراق	اوزون حاجی	قیل تاراجی
خیردا باجی	بو ووردی	بو توتدی	بو بیشیردی
بو یئدی	وای، به به بیمه قالمادی!!		

❖ بربرینجی

بیر اوشاغین بارماقلارین سایاراق یئله اوخویالار:

ایگنه - ایگنه (اینه-اینه)	اوجو دویمه	بربرنجی	شام آغاجی	قوز آغاجی
قوتور کئچی	هوپان	یاریل	بیر تیل	

سو ایچ قورتول

باشقا واریانت:

ایگنه - ایگنه	اوجو دویمه	بال بالیجا	باللی کئچی	شام آغاجی
شاطیر کئچی	قوز آغاجی	قوتور کئچی	هاپیان، هوپیان	

بیر تیل - بیر تیل

باشقا واریانت:

اینه - مینه	اوجو تین نه	فیلفیلجه	بورنو ایریجه
اینه باتدی	جیگیریم یاخدی		

باشقا واریانت

اینجیک - مینجیک سن دور - سن دور چیخ حسن حسن کریج کسن قاپینی قیران قیز قاچیران

بو اویون باشقا جورده اویناربتله کی؛ اوشاقلار الرین یئره قویوب بیر بویوک اوشاق مولا اولوب اوسته کی سوزلردن بیرینی اوخویار، سونرا قورتول سوزوندن سونرا هر کسین ساغ و سول اینه دوشسه او اینی یئردن گوتوروب و آخیرده قالان اوشاق دیزی اوسته اوزو قویلو دوشر قالانلار یوموروقلارینی اونون کوره گنین اوستونه بیر - بیرینین اوستونه قویوب مولا سوروشار اللر اوسته کیمین الی؟ اگر دوز دئسه دورار و اویون تازادان باشلار اگر دوز دئینمسه مولا دئیر: تاپمادی... ها تاپمادی؛ قولقلاری یاپمادی، شمسی خان بیر آت آلیبدی، اینده مات قالیبدی، آروادی باشین توربالار، کیشیسی مینیب یرغالار، یغیشین گلین قارقالار، قاری ننه اولمکده دی، گوزلری چولمکده دی، قارقایله قجه - اتین بولمکده دی، بیر ی دئیر بیر قولی منیم، بیر ی دئیر بیر قیچی منیم " بو سوزلر سونا یئتدیکده هامی بیرلیکده قا...قا...قا... قو دئیرک هامی یئردکین چنگلر.

❖ موتال - موتال

اوشاقين بارماقلاريني يئره قوياراق اونلاري بير - به - بير سايلان كيمي بو شعري اوخورلار:

موتال - موتال	ترسه موتال	قيل آتار	قايماق قاتار
آغ قوموش	آغارجانيم	قوي قوموش	قوورچينيم
قارقا قارا	دورنا جالا	يله مه چيليك	بيرجه ملك
چمبر چاريق	امره گولو	وور ناغارا	چيخ قيراغا

❖ اكيل - به كيل

اكيل - به كيل قوشيدى	آغاچا قونموشيدى	گئتديم اوني توماقا
او منى توموشيدى	ميدانا سالميشيدى	ميدانين آغاجلاري
ده ن گتيرديم قوشلارا	چپر چكديم ، يول آشديم	قيزيل گوله دونموشم
بير دسته گول درميشم	ننه م گلدی من قاچديم	

❖ سينيق قول

اوشاقين قولوندا توتاراق ياواشجا قاوزايب بو شعري اوخورلار:

❖ سينيق قول آي سينيق قول	سويا گندر سينيق قول	سودان گلير سينيق قول
ائو ايشين چوخ گورنده	ساللام قالار سينيق قول	(اوشاقين قولون سالارلار)
ايب آتماقا گئدنده	اوت دروماقا گئدنده	سو چكماقا گئدنده
ساللام قالار سينيق قول		(اوشاقين قولون سالارلار)
ايشلي چورك گورنده	ياغلي فتير گورنده	اوزلي قاتيغ گورنده
دوم - دوز قالار سينيق قول	دوم - دوز قالار سينيق قول	(اوشاقين قولون تيرله لر)

اوشاق ديل آچديكدان سونرا اونلار سايلاري و باشقا سوزلري اورتمك اوچون بو شعرلري اوخورلار:

❖ سايلاري اورتمك اوچون

❖ بير؛ايكي	بيزيمكى	اوچ؛ دوورد	قاپيني اورت
بش؛ آلتی	(داس آلتی) سماور آلتی	يئدی؛ سکیز	فيرنگيز
دوقوز؛ اون	قيرمیزی دون		

❖ بير؛ايكي دينقيلدان	آناسينين ايلکيندن
چيخديم اريک دالينا	باخديم شهر يولونا
گوردوم گلير اون دوه	من بيرينه مينمه ديم
آبلام گيله گلمديم	آبلام پيلوو پيشيرميش
ايچينه سيچان دوشورموش	سيچان اون بش ياشيندا
قيزيل گوللر باشيندا	بو دولمادان کيم چيخدی
قيزيل ساچلي قيز چيخدی!!	

❖ گول - گول

اوشاقين اووجوندا بالاجا بير گول گيزلديب سونرا اوني اختاران كيمي اللرينيدن تاپماق اوچون اوخورلار:

يا بونداي

يا بوندا

حالواچي

دوكانيندا

دده م

دئدي

گنت

آل

بو ندان

❖ ميرت - ميرت

اوشاق ديل آچيب دانيشديكدان سونرا بو شعري اوخورلار:

ميرت - ميرت آدين نه؟

- بال قاباق!

ائوله نميسن؟

- گلين يوخ!

ديللنميسن؟

- قويان يوخ!

ايسته ميسن؟

- وئرن يوخ!

اويناميسان؟

- چالان يوخ!

يئرین هارا؟

- سامانليق!

سامان يئ!

- مثيليم يوخ!

اوندا چكيل گئندن باخ!

اوشاق ديل اچديكدان سونرا اوشاقا ديني و قرانين ان ساده سوزلريني و اوزليكله بئش تن ال عباني و ايماملري اوردلر. ايماملري

اوردمك اوچون بو شعيري اوخورلار:

❖ مرزي هابال مرزي

بير اوشاغين باشيني ديزاوسته قويوب كور كينه وورراق دئيلر:

مرزی هابالا مرزی
گتتدیم گوردوم
درده بیر آت اولوبدی
آشی گیرب قاشینا
قارقالار بیغیشیب باشینا
قارقاسان سترچه؟

(اوشاق قاراقا دئسه اونو سانکی قارقالار دیمدیکله بیرمیش کیمی قار- قار دئیرک قیرتالار، اما اگر سترچه دئسه جوک - جوک
دئیه رک یوموشاق چیمدیکلرلر.)

❖ کوفته یاپتدی

بو اویوندا مرزی اویونی کیمیدیر تکجه اوخوماقلاری فرقیلیدیر. اوشاقلارین بیر نئچه سی اوتوروب بیرینی سترچک اوزی قویلی
اوتورداراک یاواشجا بئینه وئراق اوخویارلار:

بیزیم کندیده کوفته نی بئله دوپلر
بیزیم کنده یاپمانی بئله دوپلر
قارقاسان سترچه؟

(قارقا دئسه چیمدکلرلر سترچه دئسه دیمدیکلرلر)

باشق بیر اویوندا کی بونا بنزدی **ککلیگمین باشی ساری** آدیله اوخونان و اوینان اویوندور کی بوجوردی کی:
بیر نئچه اوشاق بیر بالاجا اوشاقی ارالارینا آلیب باشلارینا بیر اورتوک چکیب سونرا اللرینی اوشاغین باشینا چکرک اوخولار:
ککلیگمین

باشی ساری (اوشاقین ساچلارین تومارلارلار)

ساچی ساری (یاناقلارینی اوخشارلار)

دیمدیگی ساری (قولارینی ال چکرلر)

قانادی ساری (آیاقلارینا اللرین چکرک)

آیاغی ساری

دئیب سونرا بیردن اللرینین آرخاسیله اورتوگی یئلندیریب اوخولار:

ککلیگیم ققوو ققوو ققوو

ککلیگیم ققوو ققوو ققوو

❖ ایماملار

آذربایجانین و ایرانین بیر چوخ یئری کیمی دینلری شیعه اون یکی ایماملای اولدوقونا گوره اوشاقلارا اونلاری سیرایلا آدلارینی
اورتمک اوچون اونلارا شعر اولاراق بو شعیری اوخویارلار:

سحر سحر قوچ ایگیدلر عرب آتی مئیداندی

محرابدا باشیندان توکولن قاندی

اولینجی ایام آدی شاهی مرداندی

ایکینجی سین آل خبر دئییم
جنت قاپیسینا قدم باسانی
بهشت باغلاریندان قندیل آسانی
ایکینجی ایمامین آدی ایمام حسن دی
او خودوم قورانی آچیلدی دئییم
کر بلا چولونده تشنه حوسینیم
او چونجی ایمامین حوسینیم
دور دونجوسون آل خبر دئییم
باهار اولوداغلار تازا دون
دین ایچینده بسله میشم تازا دین
دور دونجی ایمام زین العابدین
بئشینجیسین آل خبر دئییم
بیر یئرده گئدیرسن اوتور، دور آغیر!
موشکولده قالاندا مولانی چاغیر!
بئشینجی ایمام محمد باغیر
آلتینجی سین آل خبر دئییم
دوینا مالین بیعدیق بیغدیق بودادیق
نولایدی اوستموزه گله یدی هادیق
التینجی ایمامی آدی جعفر صادق
یئدینجی سین آل خبر دئییم
آلاق دستامازی قیلاق نامازی
بیر جان وئرک بونون نیازی
یئدی ایمامین آدی موسایی کاظیم
سکیزینجی سین آل خبر دئییم
اونون آدی بنزر آیا اولدوزا
اونا هر نه وئرسین ریضادی ریضا
سکیزینجی ایمامین آدی ایمام رضا
دوقوزونجوسون آل خبر دئییم
آقام علی کوثر اوسته ساغیدی
او گزن یئر جنتین بیر باغیدی
دوقوزونجو ایمامین آدی محمد تاغیدی
اوننجوسون آل خبر دئییم

آقام علی کوثر اوسته ساغیدی
 او گزن یئر جنتین باغیدیر
 اونونجو ایمامین آدی علی النقی
 اون بیرینجی سین آل خبر دئییم
 باغدا وار شیرین عسگری
 باغ دیبندن حزین - حزین سس گلی
 اون بیرینجی ایمامین آدی حسن عسگری
 اون ایکینجی سین آل خبر دئییم
 سحر اولوب داغلار باشی دوماندیر
 قیامتده دینسیزین گونی یاماندیر
 اون ایکینجی ایمان آدی ایمان زماندیر
 مهدی صل الله علیه وآله

خاطیرلاتماق گر کیر کی بوشعیری اوشاقلارا ایکینجی بندیلرین اوردلرو بیرینجی قیسملارین آزاراق اوردلر.
 بوندان علاوه اوشاقلارا پنج تن ال عبانی دا تانتدیرالار، بونا "الله محمد" ده دئیلر: الله؛ محمد؛ علی، فاطمه؛ حسن، و حسین
 اوشاقلارا دینین ایلکر و اونجولریده بوارادا یئر تاپارکی اونلاردان "اصول دین" و "حمدو سوره" سونرالار "ناماز" سوزلریده بوارادا یئر
 الار. اوشاقلار قورانین " عم جزه" ایله اورگشمک ده اونلارین ایلک درس لریندن و اورنملریندن سایلاردی. بیر اوشاق "عم
 جزه" قورتارمیشسا بیر بویوک باشاری الده ائدمیش کیمی سالیب اونا بویوک آلقیشلار و دیرلر قازاندیرلاردی. اوشاق بو بولومی
 قورتاران زمان اوشاقا قوناقلیق و ئریب اونی ساگیله انارمیشلار. اوشاق بو بولومی قورتاران گون ائو آداملاریندا بیر نئچه سی مکتبه
 گندیب اوشاقلار بیرلیکده ایکی "لامپا و یا شمع یاندیراراق بوتون مکتب اوشاقلارینی و مکتب داری ائوه قوناق اپارارمیشلار.

❖ اوشاق تازا مکتبه گتدیکن سونرا اونی القیشلاماق اوچون و اونی درسه ماراقلیندیرماق آماجیله بو شعرلری اوخویالار:

آی افرین گول؛ اوغوم // گول اوغوم سونبول اوغوم // گولوم اوغوم، ناز اوغوم // درسیندن قالماز اوغوم // قلمینی آل
 اله // بیر یاخشی خط یاز، اوغوم // اوغوم گندر مکتبه // اوخور چاتار مطلبه // درسین اوخور راوانلار // نه اوخوبودور آنلار //
 داش اوسته چیچک قازار // مشقینی گویچک یازار // قوموشدندیر داواتی // قلمی وار بش، آلتی // قلمدانی شکیلی // اوغولما
 خال میلی // دفتری وار تر تمیز // کیتابی اوندان عزیز // کاغیذلاری رنگ به رنگ // اوغوم گتیر یاز گوره ک // اوغوم
 سحرده دورار // ال - اوزونی تئز یووار // اوزونه گولاب وورار // پالتارلارینی سیلر // مکتبه گویچک گندر // اوغومون آدی
 عزیز // اوستی - باشی تر تمیز // اوغومی هر کس گوره ر // باش اییب سلام وئره ر // اوغوم کوچه دن گنچمز // هیچ کسیله
 ساواشماز // اوغوم ایته داش آتماز // آتیب گوناها باتماز // میلچگه ائتمز ازار // میلچگینده جانی وار // پیشیکلری هیچ
 وورماز // سترچه لره تور قورماز // آی آفرین گول اوغوم // گول اوغوم بولبول اوغوم // درسین اوخی راوانلا // سونرا
 دانیش، گول اوغوم

۲. اوشاق دیلی

بویوکلرین اوشاقلارا دیل آچمالارینی ساغلاماق آماجیله دوزلن ساده و بسیط سوزلردیرلر کی اوشاق فولکلوری بویوکلر طرفیندن اوشاقلارا گوره یارانیر. بو دیلین اوزلیکلری بونلاردیرلر کی بوتون سوزلر چوخ ساده و بسیط سوزجوکلردن یارانیلار و هامیسی بیر هجایی دیرلر. اونا گوره ده اوشاق بو سوزلری راحتلیقجا دیله گتیره بیلیر. بو سوزلرین بیر چوخ دوغال و طبیعی تقلیدی شئیلردن آلینماقدادیر تا اوشاقلار گوردوکلری زمان اونلاری راحتلیقجا خاطرلامالاری ممکن اولسون. دوغال یاراتیقلاردان دوزلن سوزلر ده اوزلری قیسدا و ایکی سوزون تکرارلانماسیندا دوزیلر .

جی جی = پالتار ، گیسی په په = چورک پوفی = ایسدی یومک قاقا = شیرین یتمک
جیزا = ایسدی شئی ؛ چیراغ قوجی = قوجاق قوجی قوجی = قوجاقلماق لالا = یاتماق
ته تی پاپی = آتدیم ، یئریمک قوقو = تویوق ، قوش دودومه = قویون به به یی = قوزی
قورقور بابا = ایلدیریم هام = یئی چیم چیم = یووونماق جیز = یاندران شئی
چپان = ال چالماق تاتان = یئریمک پاپان = باشماق ، ایاق قابی اوپبالا = یوخاری
به به = اوشاق جینقلی = کیچیک ، بالاجا دادار = ایاق اوسته دورماق
ده رده = کوچه دولانماق دینقلی = چوخ بالاجا ما = اینک مه مه = امجک
پیشی = پیشیک ، هاپو = ایت اوف = اوشاقین دئیلنده یارا
آق = وورماق دودود = ماشین جوجی = کیچیک قوت قوش

اوندالارا = چوخ اوزاقلارا گتتمک قیدی = کئچی و قوزی
خوخی = اوشاق قورخودان خورتدان = اوشاق قورخودان
نای نای = اویناماق جوجو = جوجه و قوش بالاسی
گیدان گیدان = اوشاقا اوتوردوقی یترده اوینایماقی اوچون دئیلر
شالان شالان = اوشاقا دئیلنده اوشاق باشین ترپندیریب اوینار

۳. سیناملارو اوشاقلا ایلگیلی باطیل اینانجلار

بوتون کولتورلر کیمی تورک و آذربایجان کولتوررونده ده بیر سیرا اینانجلار و اعتقادلار واردیر کی اونلاری باطیل اینانجلار انلام وئررک اونلاری سیرا دیشی بیر شئیلر سانیلماقدادیرلر ؛ نیسه کی بوتون بویانانجلار اوزون ایللر بویوی بوتون مدینتترین اوزل بیر پارچاسی سایلاراک اوزلرینه اونملی بیر یئر ایرماقدادیرلر بوارادا اوشاقلارا گوره اوزلیکله قادینلار آراسیندا یاقین بیر شکیلده گورنن اینانجلار واردیلر کی اوشاقین دوغولمادان باشلایاراق اوشاقین بویودوگی سوریه قدر سورمکدیر. بو اینانجلاری ایکی بولومه سیرالماق اولار کی بیرینجی قیسمی اوشاقین انا قارنیندا اولان زمانلار و ایکینجی بولوم اوشاقین انادان اولاندان سوراکی دونملره و بویاباشا چاتدیگی گونلری ابحاثه ائدیر:

- اوشاق آنا قارنیندا اولان زمان اوشاقین نه اولدوقونا و اولدوقدان سونرا نه ایشلر گوردوگنه دایر و انانین اوشاقینا گوره نه آرزولار بسلدیگینه گوره اینانجلار بونلاردیلر:
- بویلی قادین حامیله اولدوقونو بیلن زمان گوشه باخارسا اوشاقی اوغلان؛ آیا باخسا قیزی اولار.
- بویلی قادینین باشینا بیلمه دیگی زمان دوز توکرلر ، الین باشینا چکیه اوشاقی اوغلان اولار ، بورنونا ال چکسه اوشاق قیز اولار.
- بویلی قادین قبر اوسته گتمز ، گئدسه اوشاقی آغیرلیق باسار.

- بویلی قادین ایکی ناماز آراسیندا بیر آغ پارچا آچیب نار دانالیب یئسه اوشاقی گوزل اولار.
- بویلی آرواد، یئریکلین زمان هر نه حیوان اتی یئسه اوشاقی او حیوانا تای اولار.
- بویلی آرواد، قورد اورگی یئسه اوشاقی قورخماز اولار.
- بویلی آرواد، بیر یئمکدن اومووبدا یئمسه اوشاقی گوزلری چیری (شاشی) اولار.
- بویلی قادین حامیله وقتی آلما قوخلاسا اوشاقی گوزل اولار.
- بویلی قادین حامیله لیک چاغیندا سومنی ایله یوغورت بئسه اوشاقی آلا-بولا اولار.
- یئریکلین قادین کله پاچا چوخ یئسه اوشاقی فیر تیقلی اولار.
- بویلی قادین هر آدامین خورگین یئمه ملی و یئدیکلری خورکلره دیقت ائدملی چون اوشاقین تیکه سی پیس آدامدان دوشرسه و حرام خورکدن اولار سا ناخلف اوولار اولار.

❖ اوشاق اولدوقدان سونرا بویوکلر اوشاقا گوره بویناجلار بسلر لر:

- اوشاق نینی سین بوش سالاسان اوشاق اولر.
- اوشاق اولدوقدان سونرا اون گون جان اوشاق اولان اوتاغا ات گتیرمز لر؛ اگر بیلیمه- بیلیمه اوشاق اولان اوتاغا ات گتیرمیشدیلر گرک ات اوستونه سو توکوب سونرا بو سوویله اوشاقی یویارمیشلار.
- اوشاقین قیرخی چیخدیقدان سونرا حاماما آپاریب؛ قیرخیلیق قوسلو(غسلی) توکرمیشلر.
- اوشاقین گوبگین کسدیکدن سونرا اونی هارا قورلاسان اوشاق بویوکلر گونده اورایا چوخ گئدر، اوشاق مومین اولماقینا گوره چوخ مسجیدلره قوبلارلار، ائو اوشاقی اولماق اوچونده ائوده قویلا لار ساوادلی و درس اوخویان اولماق اوچونده مکتبده یا مدرسه ده یویارمیشلار.
- قیرخلی اوشاقی ایقلاری اوسته ساخلامازلار و قویمازلار ایقلارین یئرله باسا، بئله انانارلار کی اوشاقین گوزلری چئری اولار.
- اوشاقین اوستوندن آتلامازلار، آتلاسان اوشاقین عومری قیسدالار.
- اوشاقا قیرخ گون قیرخ ساخلارلار یعنی قیرخیندان سونرا بلی اولار کی اوشاق گئجه اغلاردی یا گوندوز.
- اوشاق یوخودا آغلار سا شیطان یوخوسوندا اونا دئیر کی آنان اولوب.
- اوشاقین اوجونی یومازلار، بئله اینانج ائدرمیشلر کی اوشاقین اوجونون کیری اونون یوخوسودی یوسان یوخوسی قاچار.
- اوشاق یوخودا گولر سه ملکلر اونا سود وئردیکلرینه اینانیلیر.
- اوشاق آناسین تانین زمان آناسینین توکلر توکلر.
- اوشاقی گوزگوی گورسدمز لر اوشاق اوزون گوروب قورخار.
- اوشاقا گول وئرمز لر اوشاق گول تکین سولار.
- اوشاقا خشخاش گولی آپارماق پیس اولار.
- اوشاقا آناسی ایکی دوشوندنه گرک سود وئر هچون بیر دوش چورک بیر دوشده سو کیمی دیر.
- قیخلی اوشاقا ات گنر سه لر اوشاقین بونینی قیجار (دالیه دونر)
- اوشاق ایمکلیب قاپی آستاناسیندان گئچدیگینده دئیلر اوشاقین باش برکیب و قولاقی داها آغریماز.

- اوشاقى تاخچايا و رفه قويمازلار دئيلر اجينه لر اوشاقى دئيشير.
- اوشاقى چوخ گولدورمز لر اتى توکولر.
- اوشاقا پنير وئرسن کورا فهيم اولار.!!!!
- اوشاقا بال وئرسن اوشاق داها ديل آچماز.
- اوشاق گورخسا دماغين گوتورلر. بئله کى بير آرواد الى نين ايچينى محکم يئره چاليب اورتابارماغيله اوشاقين آغيزينا ساليب داماغين باسار.
- اوشاق قورخموش اولسا اونى "بندچى" يه آپاريب بندچى قورخولوقون قوتوروب "پيتيک" يازار.
- قورخان اوشاقى تئز ايشديب دوز يالادالار.
- گئچ ديل آچان اوشاقا قوش يومورتاسى وئرلر اوندا تئز ديل آچار.
- اوشاقا گرک ديشليک پيشيريلسن، بئله دئيلر کى اوشاق ديش چيخاردان زمان چوخ سانجى چکر بوناگوره دئيلر کى اوشاقين ديلي اولسا دئير: "آتام - آنام کاش منيم بئشيگيمى ساتيب منه ديشليک پيشرله لر".
- اوشاق ديش چيخاردان زمان گوزل اوزلى آداملا اوزبه اوز اولورسا (ايلىک ديشين گورن آدام) راحتليقلا ديش چيخاردار، چيرکين اوزلى آداملا گورنسه چتينيکله ديش چيخاردا.
- اوشاق اوست طرفدن ديش چيخاردسا گرک بيرقوربانليق کسيله يوخسا ائودن بير اولى چيخار.
- اوشاق اوستدن ديش چيخاردسا اوشاقى اوجابير يئره چيخارديب اشاغيدا کى آچيلان بير چادير ايچينه آتلارلا.
- اوشاقى آغاج ديينه ايشدمز لر، جينلر قارقيش ائدرلر.
- اوشاقى يورقان دوشک اوستونه و يوک يئرینه قويمازلار، بئله اينانارلار کى اوشاقى اجينلر دئيشير.
- اوشاقى قيخ گون اول ائودن ائشيگه چيخاردمازلار.
- اوشاقين بوينوندان اوپمز لر يوخسا اوشاق کوسين اولار.
- اوشاقين باشيندان وورمازلار وورسان يئتيم قالار.
- قيخلى اوشاق يئمک بويوکلر يئين زمان چوخ اغلاسا دئيلر کى: ائلبر آتاسين چورگين يئيلر
- اوشاقين بوغازينا يئمک و ايچمک زمانى بير شئى قاجسا و اوسکورک توتوب کئچينسه ديلر: هاميسى سنين اولسون.
- اوشاقى اولن ارواد بالاسى قبرينه گتمه مى بئله اينانارلار کى ملکلر اوشاقى سوريرک اناسى اياقلارى التينا گتيرلر.
- اوشاقين اووجون يومازلار؛ بئله اينانارلار کى اوشاقين اووجوندا کى چيرک اوشاقين يوخوسدور!!
- اوشاقى اوخولوقلا دوومز لر؛ اوشاقين عمرى آزالار.
- اوشاقى قيبر اوسته آپارمازلار بئله اينانچ وار کى اوشاقلار قيبرلرين ايچين گوربيلر لر و اونا گوره قورخالار.
- قيز اوشاقى دئير کى: آتام - آنام منى قيخ گون ايشيگه آتماسالار من اوزومى اونلارا ايستدرم.
- قيز اوشاقى دئير: انام - اتاملار ساواشسين منيم بلگيمى برک باغلاسين.
- اوشاق اودلا اويناسا گئجه يئرینه ايشر.
- اوشاق اوجا يئردن و دام قيراقيندا دورسا شيطان ايتلر.
- بئواخت يئرین اوشاقى آپاريب ائوين آستاناسينا گويارلار و اوچ گون ائى سوپوردو کدن سونرا ائين زير- زيبيلرينى اوشاقين باشى اوستوندن ائشيگه توکرميشلر.

- اوغلان اوشاقی تیز اومار.
- اوغلان اوشاقی قازان دیبی یالاسا تیوندا قار یاغار.
- اوشاقلار خبر چین(بیر جور گول توخومدور کی گویده اوچاراق ساچیلار)توتوب یاواشجا بیر سوز دئیلر و سونرا اونی اوفلییب گویه اوچوردالار و دئیلر کی گئت بو خبر فلان کسه یئتر.
- اوشاقین بیر یاشیناجان باشینا قیچی ویرمازلار.اوغلان قیز فرق ائتمز.

۴. عنعنه لر و دب لر

- اوشاق اولدوقدان سونرا بیر سیرا دبلر و رسمیلر واردیلار کی اوشاقا گوره اولار بونلارین آراسیندا اوشاقا آدقویما دبلری ،اوشاقا دیشلیک پیشیرمک دبلری ،اوشاق کسدیرمه دبلری ،اوشاقی مکتبه و قوران درسینه یولاماق دبلری و سایره دبلر کی تکجه اوشاقلارا و اوشاقلار دونیمینه عایتدیرلر.آنالارین اوشاقلارینا محبتی اوشاقلارینا اوقدر چوخ اولار کی بویدوکلری زمان گئنه کیچیک یاشلاردا انالار اولادلارینا گوردوکلری عنعنه لری گئنه سوردورلر.
- اوشاقا دیشلیک (هدیک)پیشیرلن سفره یه بیچاق و دراق قویارلار ،اوشاق بیچاقی قوتوریه اوندان سوراکی اوشاق اوغلان ،داراق گوتورسه گلجک اوشاق قیز اولدوقونا اینانارلار.
 - اوشاق دیشلیک پیشیرلمه سه دیشلری برک اولماز.دیشلیک پیشیریلدیکدن سونرا اوندان هیچ بیر آدام یئمز و اوندان یئدی دانا بوغدا گوتوروب ساپا دوزرک اوشاقین چینیدن آسلارلار بئله اینانجلا کی اوشاقین دیشلری برک اولار.اوندان سونرا دیشلیگی بولوب پاییارلار.
 - اوشاقین ایلک دیشین کیم گورموشسه اوگرک دیشلیک پیشیره.
 - اوشاقی بلدیکدن سونرا اوچ یول اللری اوچ یول یئرہ چالارلار و اوشاقین دالینا چالیب دئیرلر :هامنین یوخوسو سنین اولسون .
 - اوشاق قورخسا گرک تئر اونی ایشدلرو بیر آز دوز یالایا.
 - اوشاقین دیشلری آرالی اولسا روزوسی بول اولار.
 - اوشاقین ایلک دفعه دیرناقلارین قیرخینداان سونرا توتارلار و گرک اوشاقین دایسی اوشاقین اووجونا یول قویوب دیرناقین توتا.
 - ایکی اوشاقی بیر یئرده قوجاغا المازلار.
 - اوشاقین قیرخی چیخاناجان اوشاقی گونلر گرک اوشاق اولان اوتاقا گیرمسینلر چون اغیرلیقلاری اوشاقا چوکر اوشاقی گرک آیری بیر اوتاقا آلاریب قوناق ائو گلدیکدن سونرا اوشاقی ائوه گتیرلر.اوشاقی ایلک گورن قوناق چوخ وقت اوشاقی قاباغینا چیغاردالار.بئله کی سانکی اوشاق قوناقین قورشونه گندر
 - اوشاق اون گونلوگونه آد گویارلار(بیر چوخ یئرده آلتینجی یا یئدنجی گون)اوشاقین بو یوکلری بیر آریا گلیب قوناقلیق وئرلیب اوشاقا اد قویارلار.
 - اسکی بیر تورک دبی اولاراک اوشاقا ایکی آد قویارلار.بیرینجی آد کیچیکلیق آدی و ایکنجی آد بو یوکلوقنون آدی سایلار.
 - ایکی آد قویلان اوشاقلارین آدلاری بیرسی دینی آد و دیگر اوشاقین بو یوکلرین سیچدیکلری آد اولار.دینی آد قیزلاردا فاطیمه و اوغلانلاردا محمد سئچیلر.

- آتا - آنالارین آدینی دیری ساخلاماق اوچون اوشاقلارین آدینی اولن و بیر چوخ وقت دیری بویوک آتا - آنا لارین آدلارین قویارلار تا اونلارین آدلار یایتیب باتماسین.
- اوشاقین بویوگونون آدی ائوده کیچیک اوغلانین اوشاقلارینا یئتیشر. اگر بویوک اوولاد آتاسی یا آناسنین ادینی اوز اوشاقین اوستونه قویماق ایسته سه گرک بالاجا اوولاددان آدی ساتین آلا بوبا گوره بویوک قارداش گرک بیر دست خلعت آلیب و بالا قارداشین رضایتت اله گتیره.
- آدقویما دبلرینی بیرسیده پیغمبر لر و ایماملارین آدلارنی اوشاق اوستونه قویماقدیر اینانجا گوره قیامت گونی بو آلالاری داشین آداملار پیغمبر لر و ایماملارین ادلارینا گوره شفاعت اولارلار.
- اوشاق بیر یاشینا چاتمایانجان باشینین توکونه قیچی وئرمازلار.
- اوشاق ائوده یادا کوچه ده بیر شئی ایتیرمیش اولسا ،بویوکلری او شئی تاپماق اوچون اتکلرین اوجونو بوروب دئیلر: "شیطان قویروغونو باغلادیق" و سونرا دوشوب ایتن زادی آختاراردیلار.
- اوشاقا نظر و گوز دیمک اوچون بیر تاخیم شئیلر اوشاقین پالتارینا ،بورکونه تاخارلار کی اونلاردان ؛ئددی گوز(گوی رنگینده بیر جورداش دیر کی اوستونده آغ خاللاری اولار)داغداغان،پیشیک مینجیغی، پیتیک(کاغاددا یازیلان بندچیلرین یازدیقی یازیلار) یئددی قارداش، پینج الابی(پنج ال عبا) قیفیلی سانجاق ، دوعا پولی، دان آد آپارماق اولار.
- اوشاق قورخموش اولسا دوعا پولی چیخیب ،قورخولوقون قوتورلر.
- اوشاقین بوغازی گلیمیشه اونو بوغاز باسانا اپارلار ؛بوغازینی سیغارلاباراق بو سوزلری دئیلر:

" گنجه گلیمسن ؛گنجه گنت

گوندوز گلیمسن ،گوندوز گنت

هاواخت گلیمسن ،او واخت گنت"

اوشاقلارین اوزلرینه یارادیقلاری فولکلور

(۱)ساتاشمالار و جینتملرودولاملار

اوشاقلار آراسیندا بیر سیرا سوزلر واردیلار کی اوشاقلار اونلاری بیر - بیرلرینه دئیب بعضا گولمک بعضا ده بیرسین حیرسلندیرمک اوچون و اونولا شوخلوق و گولمک اوچون دئیلر .ساتاشمالاری بوگونکی آنلامین ائسپری سوزیله بیر بیلیمک اولار: اوشاقلار اوزآرالارینسندان بیر سوزون تکرارلانماسن ایستییب سونرا اوسوزی بیر گولملی سوزیله و بعضا معناسیز بیر سوزله قارشلیق وئرلر.اورنک:

دئ:آبی	-آبی	- گنت یالا قابی	- دئ:پاخیل	- پاخیل	- دووارا یاخیل
دئ:اذان	- اذان	- باشیوا گنچسین قازان	- دئ:پییالا	- پییالا	- گنت حووظدان سو یالا
دئ:آینا	- آینا	- میمون اول اوینا	- دئ:مه تیرت	- مه تیرت	- گنت دامدا گوتووی تیتیرت
دئ:آغ	- آغ	- اورکینه چکیم داغ	- دئ:آغا	- آغا	- دیرماش داغا
دئ:آم	- ادام	- شاقیلی بادام			

جینتملر ده اوشاقلار یارادیجیلیق ژانرلاریندان بیر سیراسیدیر کی اوشاقلار آراسیندا آتماجا و بیر- بیرلریله سوزلشرک اوشاقلار آراسیندا سویلنیر.

بیرده دولاملار کی اوشاقلار اوزلری یا بویوکلرله دئیرلر؛ اورنک:

اوشاقلار اوز آرالاریندا دولاملار:

ریضا ریضا // میندی خوروزا // بیر تپیک ووردوق دوشدی حووظا

علی علی دووشان علی // ایتلرینن بوشان علی

ناغی ناغی // جووه ناغی // گویده وورار ملاغی

هاشیم هاشیم // ساققالینا دیرماشیم

اوشاقلار بویوکلره دولاملار:

احد عمی دامدا یاتار // دامیلن آتار // تیکان باتار

دونن لر // بو وختلری // احد عمینن // قولاغلاری

بالاجا کیشی // ات گوودوشی // ایتی می یئدینن // وئر گوودوشی

جیگیلی کیشی // داغ یئمیشی

قوجا قوجا // سن گل گئجه // قاپی جیریلدار // پیشیک مووولداری

(۲) یانیتماجالار

اوشاقلار و بویوکلرین اوشاقلارین دیلرینی گئیشلمک و اوشاقلار بیر- بیر لرینی سیناغا چکیب ایلنجه و گولجه و باشاریلیق گورسدیمک اماجیله دئیلن سوزلردیلر کی بیر سیرا یاخین حرفلری و دال- به - دال سویلنن حالده دئمگی چتین اولان سوزلری دئمگینن اورتایا چیخار.

بوسوزلر بیر جمله شکلینده یادا بیر تکرلمه حالینده دئیلر و بیر چوخ چئشدی و نومولری واردیر/جومله شکلینده اولان حالده اونلاری بیر نجه دفعه تکرارلامناسی گرکیر.

❖ آتی مین- ایتی قوو ایتی مین- آتی قوو

❖ ال اوزوموزو یوواق؛ اوزوموزی بییک اوزوموزی بییک؛ ال اوزوموزی یوواق

❖ قیرخ کوپ، قیرخ قیرپی قیریق کوپ

❖ قلمه منه قلمه لنمه من اوزوم قلمه لنلردنم

❖ گئتدیم گوردوم کورپو آلتیندا ایکی کورکو بیرتیق کیرپ وار اثرکک کورکو بیرتیق کیرپی دیشی کورکو

بیرتیق کیرپی نین کورکونو یامیر

❖ بو کاسا بیزیم اوزوموزونوموش

❖ بو قارپیزدا قارین سانجیلان دیران لاردانمیش

❖ آشپاز آباس آش آسمیش یاخشی اسمیش؛ خوش آسمیش

❖ سربه سورونو سورویه سوریه سالدی سرین سردایه

❖ جومه گونی جومه مسجیده جوولر جوولی جابارین جیلریندن جوولرین جووتدیلر

❖ بو میس چوخ پیس میسیمیش بو میسین جینسی پیسیمیش بو میس کاشان میسیمیش

❖ گیردیم تندیره، سیلیدیم سوپوردوم، سیلکلندیم چیخدیم

❖ بو گون چرشنه آخشامیدیر؛ چرشنه آخشاملار شیرسان گل چارشنه آخشاملاشاق، چارشنه آخشاملار شیرسان چارشنه

آخشاملاشاق

❖ بیزه اوچ آد به لیدی / شکر لیدی، بالیدی / علی، ولی، پیر علی / محمد اوندان ایرلی / فیندیقستان، قازستان / رحمتلیک سنین

آتان / فاطما، توکزبان / زبیده، بیر جان / توکزبان دئیر / فاطما هی یئیر / فاطما، توکزبان / قاریشدی هریان / کیشندی

گوپلر / داغیلدی ائو لر / فاطما، توکزبان / ایکسی بیر بویدا / فاطما دالاشدی / زبیده قاشدی / باریدان آشدی / چارخا

دولاشدی / تندیره دوشدی

❖ بازاردا نه اوجوز؟ میس اوجوز دوز اوجوز کونجود اوجوز

❖ آشپاز آباس (عباس) بوزباش آسار، اوباشدا بوباشدا

❖ بوز آتین بوز تورباسین بوش آس باشیندان آپار ایسلات گیر یاش آس باشیندان

❖ عم قیزمین؛ اغ مینجیقی

❖ یورغانا یورغول یورغون

❖ آغ بال قاباق بوز بال قاباق بوز بال قاباق آغ بال قاباق

❖ حاوا خالا؛ تندیر قالا؛ کئسووو گوتور؛ منی قووالا

❖ آی آخساق آشپاز حسن شاه آشپاز لار آش پیشیریرلر سن ده گل آش پیشیر آی آشپاز حسن شاه

❖ تئدیم گوردوم شاه اباس باش آشپزی آشپز اباس آش آساندا بوزباش اسمیر بوز باش آساندا آش، دئدیم شاه اباس

باش آشپازی اباس نه آش آساندا بوزباش آسنیرسان، بوز باش آساندا آش؟ دئدی: من شاه اباسین باش آشپازی اباس

آشپاز آش آساندا بوزباش آسمیرام بوز باش آساندا آش اونا گوره کی، اشتان بوزباش بوزباشان آس یولاگتیمیر.

❖ ائللر مزلمیشده بیز مزلمیشمیز مگر

❖ حقلی حقلینین حقینی یئمیش حقلی حقلیدن حقین ایستمیش حقلی حقنن حقینی وئرمیش

حقلیده حقینی حقدن آلمیش

❖ بیر ایکیدیر بیر یکی بئش آلتیدیر بئش آلتی اینانمیشان سایدا باخ اون التیدیر اون التی

❖ آی قیلقی یاریق قیر قووول، گل بو قولا گیر، قیرقی یاریق قیر قووول

❖ قاتیقی ساریمساقلاسان دا یئمک اولار، ساریمساقلاشششق دا.

❖ قوولاماشسان دا قوولاشاجاقام، قوولاماشماسان دا قوولاماشاجاقام

❖ کوپ قولپی؛ خوب کوپ قولپی

❖ گئتدیم گوردوم بیر دره ده یئددی قارا، قاشقا، توپال، ساققالی کئچی وار دئدیم:– آی یئددی قارا، قاشقا، توپال؛ ساققالی

کئچی، منیم یئددی قارا، قاشقا، توپال، ساققالی کوچیمی گوردونوز؟ دئدیله: سنین او یئددی قارا؛ قاشقا، توپال؛ ساققالی

کئچینی منیم یئددی قارا، قاشقا؛ توپال، ساققالی کئچیمین بالالاردیرلار.

❖ مولا عمامه لنملی می عمامه له نملیمی؟

❖ (۴) قوشماجالارو سایالار

اوشاقلار فورکلوروندا اوزل و گئیش بیر سوز خزینه سینه صاحب اولان و بیر چوخ چئشیتلره و واریانتلاری اولان قوشماجالار

دیلاکی اسکی چاغلاردان آغیزلاردان آغیزا، نسیلدن نسیله دولاناراق کلیب بوگونه چاتمیشدیر .

قوشماجالار و اوشاق سایالری فورم شکلینده ده اوزونه اوزل بیر اوزلیکلر بیواردیر کی اونلاردان قوشما شکللری و

هجا قوشغولاردیر کی یئددی هیجالی شعرلردن و قافیه لریده عومومیتله (aa...bb..cc..dd) اولورلارو بیرده میصراعلار بیر بیر

اوشاغین یادینا دوئشسون دئی بیتین اونونده گلن کلمه لر اوندان قاباکی میصراعدا گلیمیشدیر کی بو دا شعرلرین یادا قالماسین

قولایلاشدیریب و راحتلادیر. بو قوشماجالارین بیر چوخودا بیر ناغیل و یا بیر حیکایتده سویلمکدیرلر، کی بیر چوخ زمان اونلاری

ناغیلدا سایماق اولار. اشاغیدا بو سایالادان بیر چوخوی وئریب:

❖ اوشودوم ها اوشودوم

❖ اوشودوم ها اوشودوم // او كيشى منيم دوستومدور // گئدى گيلانه گلمدى // يايلاغيمي آدى وئردى // يايلاغيمين اوجى قارا // يولاميشام ايمام يارا // ايمام يارى اولدوردولر // آغ شالا گئيديردبلر // آغ شالين ساچاقلارى // زيل قارادير بوجاقلارى // ووردوم صاندوق آچيلدى // اينجه مرجان ساچيلدى

❖ اوشودوم ها اوشودوم // داغدان آلما داشديم // آلماجيفيم آديلار // منه طولوم دئديلر // من طولومدن بئزارام // درين قويو قازارام // درين قوزى بئش كئچى // هانى بونون ار كئگى // ار كئگ قازاندا قاينار // قنبر يانيندا اوينار // قنبر گكتدى اودونا // قارقى باتدى بودونا // قارقود قلميش قميشميش // بئش بارماقى قوموشموش // قوموشى وئرديم تاتا // تات منه دارى وئردى // دارينى وئرديم قوشا // قوش منه قانات وئردى // قاناد آلديم اوچماقا // حاق قايسين آچاقا // حاق قاپوسى كيليد لى // كيليدى دوه بوينوندا // دوه گيلان يولوندا // گيلان يولى سولودور // سودا باليق دولودور // گيلان يولى سر به سر // ايچينده ميمون گزر // ميمونون بالالارى // منى گورجك آغلادى // اورگيمي داغلادى // تومانينا قيغلادى // تومانى دليک - دليک // قورباغا بولوك - بولوك // قورباغانى حقلاديم // حسن بگيه ساخلاديم // حسن بگين نه يى وار؟ // چاكور - چوخور چايى وار // بير تولا توتان قانجيق دير // گوزلرى وار مينجيق دير

❖ اوشودوم ها اوشودوم // // ار كج قازاندا قاينار // تولا يانيندا اوينار // تولانى باسدیم اوجاقا // دیرت ائیلدی بوجاقا // ائشديم ائشديم يوماق چيخدى // يوماقى وئرديم تاتا // تات منه دارى وئردى // دارينى سپديم يئرہ // // دوه گيلان يولوندا // گيلان يولى بئش بازار // ايچينده ميمون گزه ر // ميمونون بالالارى // كيليدى وئردى منه // باسدیم صانديق آچيلدى // اونجو مرجان ساچيلدى

❖ اوشودوم ها اوشودوم // داغدان آلما داشديم // منه طولوم دئديلر // من طولومدن بئزارام // ... // حسن بگين نه يى وار؟ // چاقور - چوقور چايى وار // بيرجه باتمان بيتى وار // اللى باتمان گوتى وار

❖ اوشودوم ها اوشودوم // // درين قويو بئش گئچر // ايچيندن ميمون گئچر // تومانى بولوك - بولوك // آفتافت دليک - دليک // حسن بگين نه يى وار // گويدن گئدن آتى وار // يئردن گئدن ايتى وار // حسن بگين آتى اولوب // گلين گئدك گئيرك // اوردوبادا ائثيرك // اوردوباد ين قوشلارى // قاقيلدار آرپا ايستر // آرپانى كيمدن ايستر؟ // كيليمچيدن ايستر // كيليمچى كيليم توخور // يانيندا بولول اوخور

❖ اوشودوم ها اوشودوم // داغدان آما داشديم // آماجفيم آلدیلار // منه جوروم سالدیلار // من جورموودن بزارام //

درين قویو قازارام // درين قویو بئش کئچی // هانی بونون آرکئچی؟ // ارکئج قایا باشیندا // های ائیلدیم گلمدی // چیی

ات وئردیم یئمدی // چیی ات قازاندا قاینار // قنبر بوجاقدا اوینا

❖ اوشودوم ها اوشودوم // داغدان الما ئداشديم // المامی یئدیله // منه جوجه دئدیله // جوجلیکدن چيخديم // ابلاما

گئتدیم // ابلام پیلو پیشیردی // ایچینه فاریه (سیجان) دوشوردی // بو فارنی ئیلملی // بونی قوشا وئرملی // میندرده

قوشدی // قانادی قوموشدی

❖ آی تشدی تشدی تشدی

❖ آی تشدی تشدی تشدی // بوردان بیر گلین کئشدی // ایکی خوروز ساواشدی // بیر قانا بولاشدی // قانی قئتدی چایا

دوشدی // چایدان قورچین اوشدی // قورچینیم آلا پاختا // یوواسی گلیب : پاختا // گوروم اونی کیم وورسا // قان

قوسسون لاختا - لاختا

❖ آی تشدی تشدی تشدی // ووردی گیلانی گئشدی // ایکیجه خوروز ساواشدی // قان آخئی چایا دوشدی // چایدان

گورچین اوشدی // گورچینی بللی - بللی // گل اوخی بیزیم دیلی // بیزیم دیل اورمو دیلی // اورمودان گلن آتلار //

آغزیندا گون چاتلار // اوغلان دئیر گل قاقاق // قیز دئیر باغیریم چاتلار

❖ آتشدی ، تشدی تشدی // بوردان گیلانی گئشدی؟ // ایکی خوروز ساواشدی // بیر قانا بولاشدی // قان گئتدی چایا

دوشدی // چایدان گورچین اوشدی // آتیم نیه کیشینسن؟ // آریا سامان ایستیرم! // آریا سامان کیمده دیر؟ // عم

قیزی بی گیلده دیر // عم قیزیم بی فرش توخور // ایچینده بولبول اوخوور // سنین بالا قارداشین // منیم بویوک

قارداشیم // آلاهی کلامین اوخور

❖ آتشدی تشدی تشدی // بوردان بیر گلین گئشدی // بیبیم گتیردی بیر جوت قوچ // بیر یجیران بیر بوز // میندیم

بوزون بوینونا // سوردوم خالخال یولونا // خالخال یولی سربه سر // یولوندا جیران گزه ر // آتیم ندن کیشینسن؟ // آریا

اوچون کیشینیم! // آریانی کیمدن تاپاق // خان قیزی خاندان آلاق // خان قیزی خالی توخور // ایچینده بولبول اوخور

❖ آتشدی تشدی تشدی // ووردی گیلانی گئشدی // ایکی خوروز ساواشدی // بیر قانا بولاشدی // قان آخدی چایا

داشدی // چایدان بیلدرچین اوشدی // بیلدرچینین بللی - بللی // گل اوخو بیزیم دیلی // بیز بورالی دگیلیک // بیزیم

دیل اورمو دیلی // اورمو بوردان اوزاقدیر // دریا اوندان قاباق دیر // اورمودان آتلی گلر // آتلی لار چاتلی گلر // آتلاز
بیئر آرپانی // یئمرسه چیخار جانی // جان دئدی جانا گلدی // یادیم شامان گلدی // شامان آتلاز سوزی // آتام آتلاز

سوزی

❖ آی تشدی تشدی تشدی // اغاجدان آلما دوشدی // المانین یانی زده // زده نی یئمز گده // چوبان چولده گزیردی //
داوارلاری دوزوردی // چوبان قویونا گئدر // کویگی آدام دیدر // قاباقیندا اوچ کئچی // هانی بونون ارکئچی؟ // ارکئج
قازاندا قاینار // قنبر یانیندا اوینار // قنبر قئتدی اودونا // قارقى باتدی بودونا // قارقى دئمه، قامیش دئ // بئش بارماقی
قوموش دئ // قوموشی وئردیم تاتا // تات منه داری وئردی // دارینی سپدیم یئره // داری بیتدی قووردی // یئردن
دردیم قوردی // بیچینچی گلدی دردی // بیچینچی حضرت قولی // جیبینده واردی پولی // حضرت قولی بننادی //
آروادینی دانلادی // آروادی جهان بانو // بونون چارشابی هانی؟ // چرشابی جیریلیبیدیر // قولباغی قیریلیبیدیر //
چارشابی یاماما // جهان گئدیب حاماما // حامامین سویی ایسدی // ایسدی سودا نه پیسدی // تلی پری اونون قیزی //
پالتارلاری قیرمیزی // اوغلونون آدی خیردیر // الیندکی دهردیر // خیدیر بی ین دهرسی // تلی پری جهرسی // جهره
دئمه اساسدی // دهره دئمه الماسدی // خیدیر بی اودون یارار //

❖ حسن آغا

حسن آغا ؛ دالدی یاراغا // میندی اولاغا؛ سوردی باغا // بیر قوش ووردی؛ اودا قورباغا // وئردی قوناقا؛ قوناق یئمدی //
سالدی یاغا؛ اوزی ته له دی // بیزه وئرمدی؛ یئدی قورباغا // دوشدی یاتاغا // هیدیدی؛ هودیدی // سنین یئترین
قودئیدی // آل باشینا؛ کول باشینا // ات تاختاسین وورباشینا

❖ کئچل: (اوشاق فولکلوروندا و اسکی زمانلاردان قالان کوسا و کئچل جشنلریندن یادیگار قالان بیر بویوک اوزونه کوزه
سوز ساحسی واردیر کی اونلاردان بیر چوخی اوشاقلار طرفیندن اوخونوب تایی – توشلارنی گولدوروب اوخودماق و
جینلتمک ایستدیکلری اوچون اوخونار:)

❖ کئچل، کئچل؛ بامبه // گئندی حکیم خانیه // حکیم خانا باغلیدی // کئچلین باشی یاغلیدی // کئچل دئیر وای باشیم //
قازاندا قاینار آشیم // آشیمی ایچن اولیدی // باشیمی بیچن اولیدی //

❖ کئچل؛ کئچل؛ داز کئچل // هر یاندا پرواز کئچل // قیش گلیب قورتارمیسان // بودی گلیر؛ یاز، کئچل

❖ کئچل، کئچل، مردلی // قولاری دویملندی // ائشیتدی ساچ گلیر // باشینا کول الندی

❖ کئچل، کئچل، نوخودی کئچل // باشی - گوزی فوخولو کئچل // کئچل، کئچل، مرندە // عرب، بوغدا سرندە // بیر عربی

باش ائیلر // یئددی قازان آش ائیلر // گلین ییغلاق باشینا // زهر قاتاق آشینا // کئچل آشین پیشیدیر // نوخودلاری

شیشیدیر // اون ایکی کئچل بیر یاندا // خارتا - خورتا دوشوبدی // کئچلین خوندی باشی // ائششگین میندی باشی //

اویاندا داوا دوشدی // بو یاندا سیندی باشی

❖ کئچلر ها کئچلر // ییغیشالار آش ایشچلر // کئچلین هیندی باشی // مذمته میندی باشی // اوتایدا داش آتدیلا //

بوتایدا سیندی باشی //

❖ قاری ایله بوز

❖ بیر قاراچی واریدی // تومانچاگی داریدی // جانانیندان بئزاریدی // آفتافا آلدی اله // گئندی بوز اوسته بئله // بوز

اوستونده یورولدی // آفتاباسی گیریلدی // آسلینا-آسلینا فغان ائیلدی // اوزون توتوب بوزا سویلدی // آ بوز سن نه

ظالیمسن؟ / من ظالیم اولسیدیم گون منی اریتمزیدی / آ گون سن نه ظالیمسن؟ / من ظالیم اولسیدیم بولوت منیم

قاباقیمی کسمزیدی / آ بولوت سن نه ظالیمسن؟ / من ظالیم اولسایدیم یاغیش اولوب یاغمازیدیم / آ یاغیش سن نه

ظالیمسن؟ / من ظالیم اولسیدیم گوی اوت مندن بیتمزیدی / آ اوت سن نه ظالیمسن؟ / من ظالیم اولسیدیم قویون منی

یئمزیدی / قویون سن نه ظالیمسن؟ / من ظالیم اولسیدیم قورد منی یئمزیدی / قورد سن نه ظالیمسن؟ / من ظالیم

اولسیدیم قارا کوپک منی بوغمازیدی / آقارا کوپک نه ظالیمسن؟ / من ظالیم اولسیدیم سیچان منیم چورگیمی یئمزیدی /

سیچان نه ظالیمسن؟ / من ظالیم اولسیدیم پیشیک منی یئمزیدی / پیشیک نه ظالیمسن؟ / ظالم - ای ظالیم یوک اوسته

یورقانمدی / کورسی اوستی قیشلاقیم / قاری هر نه پیشیرسه اودا منیم قورماقیم

❖ بیر قاری ننه واریدی // بیر بیزوی واریدی // آپاردی سووارماغا // آیاغی بوزدان زیودی // // پیشیک سن نه ظالیم

سن؟ / ظالیم ها ظالیم // کورسی اوستی قیشلاقیم // کورسی آلتی یایلاقیم // خانیم نه منه پیشیرسه / اودا منیم قورماقیم

❖ بیرری واریدیبیزدن، بیرری واریدی سیزدن // داششاقی قارپیزدان، چوکی چوالدوزدان // سیگریلدی بوزدان، ییخیلیدی

قیچی سیندی // (بور واریانتیدا ظالیم یئرینه یامان ییمیشسان دئیلیب) // پیشیک سن نه یامان ییمیشسان؟ // یامانام

کی یامانام // کورسی اوستی یایلاقیم // کورسی آلتی قیشلاقیم // یئییه م منی ووراندا // یا پاچا قاچلاغیم دیر

❖ (باشقا واریانتدا سوزلر بیره- بیر دیر تکجه سون سوزجوکلرده اینکدن سونرا بئله دیر کی...) اینک سن نه ظالمسن؟ // من ظالم اولسیدیم قصاب منی کسمزیدی // قصاب سن نه ظالمسن؟ // من ظالم اولسیدیم پیشیک منیم اتیمی یئمزدی // پیشیک سن نه ظالم سن؟ // ظالمیم ها ظالمیم // کورسی قیچی لیاغیم // کورسی اوستی اویاغیم // خانیم (گلین) نه منه پیشیرسه اودا منیم قورماقیم //

❖ الیمی پیچاق کسیدیر

❖ الیمی پیچاق کسیدیر // دسته پیچاق کسیدیر // یاغ گتیرین یاغلیاق // بال گتیرین باللیاق // دستمال گتیرین باغلیاق // دستمال دوه بوینوندا // دوه شیروان یولوندا // شیروان یولی لیل باغلار // دسته- دسته گول باغلار // او گولون بیرسین اوزیدیم // تتله ریمه دوزیدیم // قارداشیمین تویوندا // اوتوروب - دوروب سوزئیدیم

❖ الیمی پیچاق کسیدیر // دسته پیچاق کسیدیر // یاغ گتیرین یاغلیاق // دستمال گتیرین باغلیاق // دستمال قالبب بابامدا // بابام مکه یولوندا // مکه یولو بوزلودور // دره سی یاریپز لیدیر // او یاریپزدان دریدیم // گردنیمه سریدیم // آغا دایمین تویوندا // دورایدم اویناییدیم // او یاماقین وقتی دگیل // قیزیل گولون تختی دگیل // قیزیل گولدر دره لر // مخمل اوسته سره لر // قیزلار اونی اکرلر // میثقال ایله چکرلر

❖ اویانا قاچدیم توتون ایدی // بویانا قاچدیم توتون ایدی // ساری کوینگین بوتون ایدی // ساری کوینگین ساچاگی // قیراغیندا وار پیچاقی // الیمی پیچاق کسیدی // دسته پیچاق کسیدی // یاغ گتیرین یاغلیاق // دستمال گتیرین باغلیاق // دستمال دوه بوینوندا // دوه شیروان یولوندا // شیروان یولو سر-به-سر // ایچینده قیزلار گزه ر // بیر قیز دوغدو بیر اوغلان // آدینی قویدو سلیمان // سلیمان گتندی اودونا // اودون باتدی بودونا // اودون دگیل قوموشدی // بئش بارماقی قوموشدی // قوموشلری ایتیردی // هندوستانا یئتیردی // هیندوستانلارین آتلاری // منی گوردی کیشندی // آی نه ایچین کیشندی // آرپا ایچین کیشندی // آرپا منده یوخ ایدی // شاه قیزیندا چوخ ایدی // شاه قیزی قالی توخور // ایچینده بولبول اوخور // اونون کیچیک قارداشی // آلاسه کلامی اوخور //

❖ تولکی؛ تولکی

تولکی، تولکی؛ تونبکی // قویروق اوسته لونبکی // آسلان الا اغامیز // قاپلان قارا قاقامیز // خوروز کیمی مولامیز // چاقال
بیزیم چاوشموز // آلا قاقا جارچی میز // ساقساقان خبرچی میز // تویوق بیزیم چرچی میز // ابلان بیزیم قمچی میز // ساری
بابادا قصریمیز // ساری بوغلارین بوراسان

❖ بییلی قوچ ای بییلی قوچ

بییلی قوچ آی بییلی قوچ // بی بیم گتیردی بیر جوت قوچ // بیر جیران بیر بوز // میندیم بوزون بوینونا // سوردوم
خالخال یولونا // خالخال یولی داشلیدیر // اوستا اوردا قالاندی // اوستام قوجا یاشلی دیر // اوستا منی اوخودی // ترمه بوت
توخودی // آتیم یئنه کیشنیسه سن؟ // آریا اوچون گیشنیرم // آرپانی هاردان تاپاق // خان قیزی خاندان تاپاق // خان قیزی
هاردان تاپاق // اوجا قیادان اوتاق // قایادا کهلیک اوخور // خان قیزی قالی توخور // اونون اورتا گولونده // بیر ساری بولبول
توخور // منیم بال قارداشیم // سنین آرا قارداشین // قوجا اوستا یانیندا // قرآنین درسین اوخور //

❖ بی بیلی قوزاها، بی بیلی قوز // بی بیم گتیردی بیر دانا بوز // میندیم بوزون بوینونا // سوردوم "ساسار" یولونا // ساسار یولی
بوز باغلار // دسته - دسته گول باغلار // کاش اولمییب قالیدیم // بیر دسته او گوللردن // ساچ باغیما سالیدیم //

❖ یاغیشداو قاردا اوخونان اوشاق سوزلری

❖ یاغدی یاغیشلار // بانلادی قوشلا // حیوان جامیشلار

❖ یاغیش یاغیر دانا دانا // بیر دوشور بیزیم ئاما // گلین گدک اویناماقا // اویناماقین وقتی دگیل // قیزیل گولون تختی
دگیل //

❖ قارقا دئیر قار قار // قجله دئیر زهرمار // سترچه دئیر پس نه وار!

❖ یاغدی یاغیشلار // بانلادی قوشلار // بیزیم درویشلر // قیچین قیریشلار

اوشاق اوینلارو ایلنجلری

اوشاقلارین بیر چوخ اوینلاری و اینلمک اوچون ساییز یاراتدیقلاری ساحه او قدر گئیش و چئشیتلیدیر کی گرکیر اوزی بیر
باشقا کیتابدا سوز آچیلابو آرادا اوشاقلارین اوینلارلا بیر سیرا سوزلر و ایشلر واردیر کی اوزلری آیری - آیری فولکلور
بولومی اولشدوربلار. اوشاقلارین آراسیندا اوینلاردا نوبه و بیر چوخ اویندا "قورد" آدلاندیرلان کیشینی تعیین ائدمک اوچون
بیر ستر ایشلر واردیر کی اونلاردان بونلاری دئمک اولار:

بیر نچہ اوشاقدان اولان بیر اویوندا بیر قورد "یادا" اوستا و بونا بنزر کیشیلری سچمک اوچون اوشاقلار اللرین بیر آرایا گتیریب و اللرین دالی قاباغین چوره - چوره بو سوزلری اوخورلار :

قوم؛ پانی؛ یه س

سونرا اللرین هر بیر اوزون اورتادا گورسدر، سوزون دالین توتوب دئیلر کی:

کو؛ مه؛ کی؛ یه س

گننه اللرین اورتایا گتیرلر بو زمان هر کیمین الی اوییرسیلرله فرقیلی اولسا او ائشیکه چیخاریادا اویونون قورالارینا گوره سچیلر.

بو اوخوماقین باشقا بیر واریانتیدا بوجوردی:

ان؛ ائن؛ اون

بیر باشقا سایا همان ایشلرله :

مسجیدین بوجاغیندا // شام یانار اوجاغیندا // اوردان بیر خانیم گنچدی // آغ اوغلان گوجاغیندا

بو سایلارین هامیسی اوزالتیلاراق اوخونارو بیر هجايله دئیلر تا اوزون بیر شکیلده اولسونلار. بوسچمک ده ایلک بلی اولانا باش ایکنجی اولانا آردی اوندان سونرا کی آردی بالاسی و سونونجیه زیر دئیلر.

بیر آیری اویون نویتی سچمک "یاش قوری" و "شیر من خط" دیر کی ایکی سیده بیر - بیرلرینه بنزه ر. بیر ساخسی آلیب بیر طرفین توپورجکله یاش ائدیب گویه تولازلار. گویده هر طرف یاش یا قوری یانی سچیب دوز دئین اویونی گوتوره ر. ساخسی گویده ن یئرله گله - گله دئیلر کی: قوری - قوری قوربانین اولوم. شیر من خط ده عین بو دور اما پولیله بو ایش گورنه ر بئله کی پولی آتارلار گویه پولون شیر یا خط اولدوقونی دئیلر. هر نه اولسا اویونی دوز دئین گوتوره ر. شیر من خطده پول گویه تولازلاندا اوکی چولون بیر اوزون سیچب مثلا شیر سچیب دئیر: شیردی علینین شیری و یا "خط دی علینین خط دی" (منظور حضرت علی)

بیر باشقا اویون سیراسی سچمک "گول پوچ" یا "تک من جوفت" دور کی بیر اویونچی بی الینده بیر بالاجا شی گیزلیدب یومورومقارینی گورسدرک هانسی سیندا اولدوقونی سورشار. قارشى طرف دوز الی بلی ائدسه اویونی گوتوره ر.

بیر باشقا یول تک من جوت دور کی اوندا دا اللرین بیرینده بیر نچه کیچیک شی قیزلیدب تک اودوقی یاجوفت اولدوقونی سورشالار. دوز دئین اویونی آلا. تک من جوفت تاپماق اوچون بعضی ایشلرده گورنه ر؛ اورنک اوچون این دریسین قیورشدیریب قیوریشلاری سایلار تک اولسا تک دئیلر، جوفت اولورسا جوت یاداسول الی باشین اوستوندن دولاندیریب بارماقلاردان بیرین گتیرلر قاباق دیشلرین اوستونه تک دیشه راست گلسه تک دئیلر ایکی دیشه دوشرسه جوفت. (جوفت یئرینه جوت دئیلر)

بیر چوخ اویوندا ایکی گوروه بیر - بیرلرینه هر به - زوربا گلکم اوچون دئیلر کی:

"آلا دانا؛ گوی دانا؛ گورخمورسان چیخ مئیدانا"

اوشاقلار آراسیندا بیرى ساواشماق ایستسه یانداکیلار اونی ساواشدیрмаق اوچون دیرناقلارین بیر - بیرینه چالیب دئیلر کی: "سیز ساواشا بیز تاماشا"

بیر اوشاق آند ایچیپ سونرا او آندیدان گنچمک ایسته سه دئیر کی "آشقا؛ پوشقا، پاپوشقا، توپوردوم آتدیم یئر"

بیر اویوندا بیرسی اویوندا چوخ زمان دایانیقلى اولوب ائله کی ایونون ایشیگینده اولانلار و اوکیشیدن سونرا اوینچوی اولراق سایلان نوبه سی تیزیتمک اوچون دئیر کی:

"یولداش اولومونی ایستیرم؛ قره چولمینی ایستیرم"

بیرسی بیر تیم گتیریبدی و او تیم یاخشی اولمادیقی زمان قارشی طرف دئیر کی:

"نجه کی داشق ماشین یولدا قالار یوک گتیمز فلان (قارشی طرفین آدی) عرضه سی اولسا بئله بیر تیم گتیرمز"

اویون گورتولدوقدان سونرا و آخشام چاغی اولوب اوشاقلار ائولرینه گتیمک اوچون داغیلان زمان بو سوزی اوخورموشلارو دئیردیله:

"اؤلی ائوینه؛ چوماق گوتی پیلته؛ پیلته یاندیراق سوخاق گوتونه؛ داغیلیشیب هر گتسین ائوینه"

اویون آراسیندا یاغیش یاغیرسا اوشاقلار اوز آرالاریندان بیر اوشاقی کی آناسینین ایلیکی سایلیر سئچیب سونرا او اوشاق بو سوزی دئیر من آنامین ایلیکم؛ آغزی قره تولکیم بئله لیکله بو اوخوماقدان سونرا بئله اینانارلار کی یاغیش کسیب بو اونلار اویونلارینا دوام ائدجکلر.

اويونلاردا ايكي يانلي اولان و يادا آرادا قان اويونچويه "ريحان مرزه" دئيلر. بو اويونچي هر هانسي طرف كي اويونچي ايسته سه اوياندا ن اولوب ايكي طرفلي اويانر.

بوتون اوخويوجولاردان ايستيرديم كي اكر اونلاريندا بيلديكلري باشقا اوخوماقلار؛ اويونلاردا اوخونان اسكي و بوردا گلن سايالارين باشقا واريانتلاريني بيليرلر بو آدرسه گوندرسينلر تا اوز آدلاريله يازنين آرديجي بولوملرينده وئريلسين. اونجدن سيزلره مينت دارليقيمي بيلديريرم.

يازار: علي .ب .تورك

E-mail: turkbaris2003@yahoo.com

قايناقلار:

(1) متل ها و چيستانها - صمد بهرنگي، بهروز دهقاني ۱۳۵۷

(2) سايالار - د.م. صديق - ۱۳۴۷

(3) سايالار - ز. وفائي - ۱۳۷۹

(4) آذربايجان فولكلوري يكانات - ه. حصاري - ۱۳۷۹

XX

گجیل

[Http://gajil.20m.com](http://gajil.20m.com)